יב א מיי׳ פ״ג מהל׳ שגגות הל׳ א ופי״א

י"ד סימן קכז סעיף ג: יג ב מי" פכ"ד מהלכות

לישות הלי יח טוש״ע אה״ע סימן יא סעיף א

עדות הל' ז טוש"ע י"ד

סימן קכז סעי' ג ובהג"ה: בור ה מיי' פי"ג מהל'

גירושין הלכה כט:

וסימן קעח סעיף יד ג ד מיי פי״א מי

מ"ם קא מחייבי רבגן אילימא משום דמהימן

והא תרי בעלמא דאע"ג דקא מכחיש להו

אינהו מהימני וקא פטרי רבנן אלא לאו

משום דאישתיק יושתיקה כהודאה דמיא אלא סברא היא סמידי דהוה אחתיכה ספק

. של חלב ספק של שומן ואתא עד אחד ואמר

ברי לי דשומן הוא "דמהימן מי דמי התם

לא איתחזק איסורא הכא איתחזק איסורא

דאשת איש יינואין דבר שבערוה פחות

משנים הא לא דמיא אלא לחתיכה דודאי

חלב ואתא עד אחד ואמר ברי לי דשומן

ולעיל פו: וש"כו. ב) גיטיו ב:. ג) והדושיו סו. גיטין ב: סד.], ד) [איבעיא היא בנדרים לו:], **ה**) ונדרים לה. שבועות ג.ן, ח) וסנהדרין יו: וש"נן, ט) ב"מ לט: כתובות כו:, י) ר"ל כמו ועוד,

גליון הש"ם

נמרא דאתו בי תרי ואמרי אנן הוינן. עי׳ תשובת מהריכ"ל ח"ג סי׳ מ״ה: תום' ד״ה מתוד ובו' לא חשיב עוקר ובו'. וכ"כ מוס' נמיל דף מג ע"ב ד"ה והאי מ"מ וכו'. ובע"ז דף יג ע"א חוד"ה אמר אביי. ועי' ברכות דף טו ע"ל מוס' ד"ה וחותם. ובשבת דף קמה ע"ב רש"י ד"ה לעדות אשה. וע" בב"מ דף כ ע"א תוס' ד"ה

מוסף רש"י

ואין דבר שבערוה פחות משנים. אין דכר ערוה ראוי להתירו בפחות משנים, דיליף דבר דבר מממון, כחיב הכא כי מלא בה ערות דבר, וכתיב התם על פי שנים עדים יקום דבר נמס' סוטה (ג:) (גיטין ב:). יש מעילה בקונמות. היכא דאמר קונס ככר זה ואכלו, הוי כהקדש מעליא דיש בו מעילה ומעל (נדרים מעילה בקונמות. דלא קרינן ביה מקדשי ה' שהרי חולין הוא **אנל כל אדס** (שבועות כב.). משום עיגונא אקילו בה רבנן. וכל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש ואפקועי רבנן לקדושין מיניה (שבת קמה:)**. ויכר** יומה את אחיו. שכשפירש מהן כבר היו חתומי זקן (כתובות כז: וב"מ לט:). שיצא. מאנלם בלא חתימת זקן כו' (ב"מ שם).

תום' חד מקמאי מבועל ומי׳ כיון שנפסלה מהתרומה כדדרשי׳ א׳ לבעל וא׳ לבועל וא׳ לתרומה כ"ש (לתרומה) [לכהונה] מק"ו ומה גרושה שמותרת בתרומה אסורה לכהן זו שאסורה אסורה לכהן זו שאסורה בתרומה אינו דין שאסורה לכהן והאי ק"ו איתא בפ" אלמנה גבי נבעלה לפסול אלכנור גבי נבעלה לפסול לה ואע״ג דפסולה לכהונה (לא) [מ״מ] מרגלא שהרי פסולה ועומדת היא משעת זנותה. מי׳ צד ממזרות ליכא לא מבעל ולא מבועל לאחר גט ולא לפסול חלל בזרעה אם בעלה ישראל וליכא ספיקא בהא. והא דפרכי׳ בשמעתי׳ דעד א׳ ביבמה והא מדקתני סיפא הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר ש"מ ודדוקא] אינו ממוו שיימ (ודוקאן קתני לאו מאחרון קא פריך אלא מראשון קפריך דכי היכי דראשון ממזר דקתני בסיפא מדאוריי' קאמר ה"נ הולד ראשון ואחרון ממזר דקתני רישא גבי יבמה מדאורייתא קאמר ואע"ג דהולד ממזר מזה

השלב ליותי במה שמה מדאורייתא ולראשון מדרבנן ואם כן אדפריך ליה מסיפא ליסייעי: מרישא דקתני הולד ממוד מזה מדאורייתא ולראשון מדרבנן ואם כן אדפריך ליה מסיפא ליסייעי: מרשא דקתני הולד ממוד מזה מה ממזר מדרבנן התם כיון (דמשמע) [דמשני] ממזר מדאורייתא קתני הוולד ממזר מזה ומזה אבל הכא שהראשון ה"ל ספק ממזר לא הו"ל למתני הוולד ראשון ואחרון ממזר ומשום הכי אקשי? ליה מסיפא דקתני הראשון ממזר

מאי טעמא מחייבי כה רבנן. כי אישמיק: אי נימא כו'. אלא הא ומה אם ירצה דומר מזיד הייתי. אר"י דאין להקשות והא מיגו במקום עדים הוא דה"פ ומה אם ירלה לומר בפירוש מזיד הייתי השתא נמי דקאמר לא אכלתי הכי הוא דבעי למימר לא אכלתי דאי לאו הכי אין לך אדם אוכל משל חברו ואין לך אדם סומך על שוגג אלא מזיד והכי מוכח בכריתות (דף יב. ושם) וא"ת והיכי מוכח

הש"ס מדפטרי רבנן שהדבר תלוי בהודאתו להתחייב קרבן מדלא מחייבי ליה תרי קרבן אע"ג דמכחים להו הא לא מכחשי ליה במאי דקאמר מזיד היה ואי אפשר לחייבו על פיהם בשום ענין ולעולם איכא למימר דלעיל מחייבי ליה משום דעד אחד מהימן בלא הודאתו דכיון שאין אומר דמזיד היה יש לנו לומר דמסתמא שוגג היה דלא מחזקינן ליה ברשיעא ואר"י דשפיר מוכח דסבר הש"ס דאי הוה לן למימר מסתמא שוגג היה לא הוה כל כמיניה למיפטר נפשיה מקרבן ולומר מזיד הייתי ולאפוקי נפשיה מסתמה יומשמע ליה דהפילו באמרו לו שנים אכלת חלב בשוגג פטרי רבנן משום דלא שכיח שיוכלו העדים לידע בירור הדבר אם שוגג היה או מזיד וע"כ הא דמחייבי רבנן כי שתיק משום דשתיקה כהודחה דמיא דאי אפשר לחייבו קרבן ע"י שום עדות ומספקא ליה לר"י אם אמר לא אכלתי חלב לא שוגג ולא מזיד אם נאמן אם לאו דאין נאמן להכחים העדים או שמא נאמן דהא לא מכחשי ליה עדים במה שאומר לא אכלתי שוגג ובמה שאומר לא אכלתי מזיד אע"ג דמכחשי ליה לא איכפת לן כי זה אינו שייך לחיוב קרבן ויפה עושה דלא מפרש חטאיה ובכריתות (ג"ו שם) דקאמר דאיכא בין טעמא דמתרך בדבוריה לטעמא דאדם נאמן על עלמו יותר ממאה איש אמרו לו נטמאת והוא אומר לא נטמאתי דלא מתרץ דיבוריה ולא קאמר דנפקא מינה באמר לא אכלתי לא שוגג ולא מזיד דאפילו אם תימצי לומר דלא

שמא מחקלקל ולא מינסבא עד דבדקה שפיר: לא הצא. קס"ד לא הוה דלא מהימן מי דמי התם אפי' אתו בי מאה לא מהימני הכא כיון דכי אתו בי תרי תלא משני: אנן הוינן בהדיה כו'. מהימני חד נמי להימניה ימידי דהוה אמבל הלכך לגבי עד אחד מהימני אבל הקדש וקונמות האי מבל היכי דמי יאי לגבי תרי הואיל וניסת לא תלא: דידיה משום דבידו לתקנו אלא דאחר מאי ברי קסבר אי קא סבר התורם משלו על של חברו אינו צריך דעת בעלים משום דבידו לתקנו ואי קסבר צריך דעת בעלים ואמר אנא ידענא ביה דמתקן היא גופה מנלן הקדש נמי אי קדושת דמים משום דבידו לפדותו אי קדושת הגוף אי דידיה משום דבידו לאיתשולי עליה אלא דאחר ואמר ידענא ביה דאיתשיל מריה עליה היא גופה מנלן קונמות נמי אי קסבר סיש מעילה בקונמות וקרושת דמים נחתא להו משום דבידו לפרותו ואי קסבר יאין מעילה בקונמות ואיסור בעלמא הוא דרכיב להו אכתפיה אי דידיה משום דבידו לאיתשולי עליה אלא ראחר ואמר אנא ידענא דאיתשיל מריה עליה היא גופה מנלן אמר ר' זירא מתוך חומר שהחמרת עליה בסופה הקלת עליה בתחלה לא ליחמיר ולא ליקיל "המשום עיגונא אקילו בה רבגן: תצא מזה ומזה וכוי: אמר רב לא שנו אלא שניסת בעד אחד אבל ניסת על פי שני עדים לא תצא יימחכו עליה במערבא אתא גברא וקאי ואת אמרת לא תצא לא צריכא רלא ידעינן ליה אי דלא ידעינן ליה בעד אחד אמאי תצא לא צריכא °דאתו בי תרי ואמרי אגן הויגן בהדיה מכי נפק ועד השתא ואתון הוא דלא ידעיתו ליה דכתיב נויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו ∞ואמר רב חסדא מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן סוף סוף תרי ותרי נינהו

דהימנוהו רבנן לעד אחד באשה סברא הוא: ואמר ברי לי דשומן

הוא דמהימן. והא ודאי פשיטא לן דסמכי׳ עליה כל זמן שלא נחשד

בני ביתו: לא איסחוק איסורא.

בההיא חתיכה: הא לא דמיא. הושיא

סיא: מידי דהוה אעבל והקדש

וקונמות. דאע"ג דאיתחזק איסורא

סמכינן עליה: אי קדושת הגוף. קדשי

מזבח: אי קסבר יש מעילה בקונמות.

דקדשי בדק הבית הן משאמר קונם דבר זה עלי: ואי קסבר אין מעילה.

דקונם לשון נדר הוא: שהחמרת

עליה בסופה. שאם בא בעלה אתה

נותן עליה כל הדברים האלו

שבמשנתנו: הקלת עליה בחחלה.

להתירה לינשה מפני שהיה חוששת

מהימן ניחא למינקט נטמאת והוא אומר לא נטמאתי דומיא דאכלת ולא אכלתי בלא שום תוספת דבור ועוד דנקט הכי משום דמייתי בתר הכי עלה ברייתות דלענין טומאה: דשתיקה בהודאה דמיא. פי׳ כיון דשתיק נראה לו אמת ויודע קלת שיש רגלים לדבר אבל ליכא למימר הודאה ממש שיודע ודאי שכן הוא כיון שהוא שותק דאם כן בפרק האומר (קדושין סו. ושם) דאמר אי מהימן לך דלאו גולנא הוא זיל אפקה אפילו גולן נמי מאחר שהוא שוחק כמו שמפר"ת התם מכח ההיא דגיטין (דף נד: ושם) דטעמא דאמר ליה עד אחד אכלת חלב ושורך נרבע ונטמאו טהרותיך והלה שותק דנאמן משום דשתיקה כהודאה דמיא כדמסיק הכא ועוד אם היא הודאה ממש לא הוה שייך למימר התם נאמן העד וההוא סמיא נמי (קידושן שם) היכי מלי לידע ודאי שזינתה אלא ודאי לאו הודאה ממש היא: ברי די דשומן דמהימן. י"מ דגמרינן מנדה דאמר בהמדיר (כמונות עב. ושם) וספרה לה לעלמה

ואם תאמר אם כן אפילו איתחוק איסורא נמי ואמר ר"י נדה נהי שעכשיו ראתה מכ"מ לא איתחוק איסורא שתראה לעולם: דר דהוה אטבד והקדש. וא"ת והיכי ילפינן אשה מטבל והקדש דאין דבר שבערוה פחות משנים ואר"י דאי הוה שייך למילף מטבל והקדש הוה אמינא דהאי דאין דבר שבערוה פחות משנים הני מילי לאוסרה על בעלה דאין אחד נאמן לאסור דלענין איסור כתיב כי מצא בה ערות דבר אבל להתירה חד נמי נאמן: 🟋 קדושת דמים משום דבידו דפדותו. ואפי׳ דחבריה ולא דמיא לנטע רבעי דאין יכול לפדות אלא בעליו דחשיב ברשות בעלים אע״פ שהוא ממון גבוה כיון שהם אוכלים אותו בירושלים אבל הקדש לא חשיב ברשות בעלים יותר משאר כל אדם: אי קסבר יש מעילה בקונמות. הקשה רבינו ינחק בן רבינו מאיר דבשבועות פרק ג' (דף כב. ושם) משמע דאפילו למאן דאמר יש מעילה בקונמות אין להם פדיון דתניא התם ככר זו הקדש ואכלה בין הוא בין חברו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עלי התדש הוא מעל וחברו לא מעל לפיכך אין לה פדיון וחכמים אומרים לא מעל משמע דברישא דהוי הקדש גמור יש לה פדיון אבל סיפא דקאמר עלי דהוי קונם אע"פ שמעל אין לה פדיון וחירץ רבינו חם דקונמות דאסר להו אכולי עלמא יש לה פדיון לרבי מאיר דהתם כיון דדמיא להקדש תדע מדנקט ככר זו עלי ואם תאמר וליפלוג בקונם גופיה ונראה דרישא גופה איירי בקונם והא דקתני ככר זו הקדש כהקדש קאמר דרבי מאיר לא שני ליה בין קרבן לכקרבן בסוף פרק קמא דנדרים (דף יג.) וה״ה בין הקדש לכהקדש כיון דדעתיה אקונם אי נמי כגון שפירש בהדיח כהקדש וחיידי דלא איירי לפרושי בסיפא דהא קאמר עלי לא פריש ליה נמי ברישא והשתא פליגי חכמים בין ארישא בין אסיפא וברוב ספרים גרס בריש אין בין המודר (נדרים לה.) וחכמים אומרים בין כך ובין כך לא מעל וגרסיגן נמי התם ברישא קונם ככר זו הקדש: מתוך חומר שהחמרת עליה בסופה בו'. נראה לר"י דלית לן למימר אנן סהדי דדייקא ומינסבא ונאמן עד אחד בכך מן התורה אלא מתקנת חכמים הוא דנאמן ואין זה עקירת דבר מן התורה כיון שדומה הדבר הגון להאמין כמו שאפרש לקמן בפרקין (דף פט:) שבדבר שיש קלת טעם וסמך °לא חשיב עוקר דבר מן התורה: ארא גברא וקאי בו'. ואם תאמר כיון דאיכא תרי דאמרי מת אפי׳ איכא מאה דאמרי שוהו מה בכך הא תרי כמאה דמו ויש לומר דלגבי דבר הנראה וידוע לכל לא היה אומר רב אבל בשני עדים לא תלא:

תורה אור השלם וַיַּבֵּר יוֹסֵף אֶת אֶחְיוּ
וְהַם לֹא הִבּרְהוּ: בראשית מב ח

תוספות ישנים

מידי דהוה אחתיכה ספק מידי ליטוט מתמניכט ספק חלב ספק שומן וכוי דמהימן פ"ה דאי לא מהימן לא מנינו איש שיוכל יאכילנו דבר איסור. ותימה ומה לנו בזה הדבר יזהר במה שיאכל. ונ"ל דנפקא לן במה שימכל ולייל דנפקח ק דמהימן מנדה דכתיב (ויקרא טו) וספרה לה לעלמה: משום עגונה הקילו בה רבנן. וה"ת וכי יש כה ביד חכמים לעקור דבר מן החורה דמן החורה הוכחנו דעד אחד לא מהימן וי"ל דאין זה עיקור דבר מן התורה שראו חכמים דאשה לייקה ומנסבה מהני שפיר כשני עדים דודהי לה

תום' חד מקמאי (המשר) והאחרון אינו ממזר דכי . היכי דהראשון דקתני סיפא דרישא דוקא זהו הפי הנכון ואין ספק בדבר דליכא צד ממזרות אפי׳ מדרבנז לאחר נתינת הגט לא לראשוז ולא לשני. רא לואשון ולא לשני. והיכא דאיכא חד סהדא דלא מת לא תנשא לכחחילה משוח לזוח אפילו לא נשאת לא׳ מעידיה דאמר עולא כל י ןשהאמינה] תורה עד א׳ לי האני מון למרוז כו או הרי כאן שנים ואם באו שנים ואמרו מת וב׳ אמרו לא מת אם לא נשאת לא׳ מעידיה או אפי׳ נשאת לא׳ ברי לי אם נשאת תצא. כיון דעד השתא הבא עליה באשם תלוי קאי ומכאן ואילך ה"ל מזיד בספק . א״א ואם נשאת לא׳ מעידיה ואמרה ברי לי פלוגתא דרבנן ור׳ מנחם בר יוסי דלרבנן לא תצא והלכתא כתרוייהו אבל בנשאת עפ"י עדים שמת ואח״כ באו עדים שהוא חי אם נשאת לא' מעידיה ואמרה כרי לי ואח כא עד א' כשר מעיקרא והעיד שמת אפ' ק' נשים העידו שלא מח כפלוא ופלוא באו בזה אח"ז והתירוה עפ״י עד א׳ כשר הרי הוא אח״כ לומר לא מת כעד א׳

דמיין ואין דבריו של א' במקום שנים. ואם באתה אשה א' מעיקרא והתירוה לינשא על פיה ואח"כ באו ב' (עדים) [נשים] ואמ' לא מת הולכים אחר רוב דעות. עשו שתי נשים באשה א' כשני (נשים). [אנשים באיש אחד] ואפי' נשאת לא' מעידיה וא' ברי :לי תצא. ואמר רב אשי לקלא לא חיישינן. פי׳ אם לאחר שנשאה עפ״י עד א׳ יצא עליו [קול] שלא מת לא חיישינן ולא תצא